

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою
Факультету суспільно-гуманітарних наук
протокол №1 від «20» березня 2024 р.
Голова вченої ради

Олена АЛЕКСАНДРОВА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

Галузь знань:

03 Гуманітарні науки

Спеціальність:

033 Філософія

Рівень вищої освіти:

другий (магістерський)

Київ - 2024

Затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Протокол № 9 від 20 лютого 2024 р.).

Затверджено на засіданні вченої ради Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Протокол № 1 від 20 березня 2024 р.).

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної магістерської роботи : для студентів спеціальності 033 «Філософія» / Ломачинська І.М. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 25 с.

Укладач:

Ломачинська Ірина Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Вступ	4
Основні вимоги до виконання кваліфікаційної магістерської роботи...6	
1. Загальні положення.....	6
2. Вимоги до змісту кваліфікаційної магістерської роботи.....	7
3. Етапи роботи над кваліфікаційною магістерською роботою.....	11
4. Наукове керівництво виконанням роботи.....	12
5. Правила оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.....	13
6. Захист кваліфікаційної магістерської роботи.....	15
Додатки.....	19
Додаток А. Титульний аркуш кваліфікаційної магістерської роботи.....	19
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.....	20
Додаток В. Зразок написання заяви на закріплення теми кваліфікаційного магістерського дослідження.....	22
Додаток Г. Завдання на кваліфікаційну магістерську роботу студенту.....	23
Використані джерела.....	25

ВСТУП

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної магістерської роботи (далі – магістерської роботи) розроблені для студентів спеціальності "Філософія" та науково-педагогічних працівників, які викладають фахові дисципліни освітнього рівня «магістр» і керують написанням магістерських робіт.

Метою рекомендацій є надання студентам необхідної методичної допомоги в організації раціональної та ефективної роботи по підготовці до захисту магістерського дослідження, а також поради щодо вибору теми, аналізу літератури; проведення дослідження, узагальнення та викладення матеріалу, вимоги щодо змісту, обсягу та оформлення робіт, підготовки їх до захисту перед Екзаменаційною комісією.

Підготовка кваліфікаційного магістерського дослідження передбачає формування наступних фахових компетентностей:

ЗК-01 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-02 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-03 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗБ-04 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-07 Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗКу-08 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗКу-09 Здатність працювати самостійно та в команді

СК-01 Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.

СК-02 Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

СК-03 Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.

СБ-04 Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.

СК-05 Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.

СК-06 Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.

СК-07 Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму.

СК-08 Здатність викладати філософські дисципліни у закладах вищої освіти.

СК-09 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у різних формах наукової комунікації.

СКу-10 Здатність використовувати широкий спектр філософських концептів і методів для інтерпретації та аналізу соціальних процесів на локальному, національному, європейському та глобальному рівні.

Виконання кваліфікаційних магістерських робіт передбачає наступні програмні результати навчання:

РН-01 Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.

РН-03 Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем.

РН-04 Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.

РН-05 Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.

РН-06 Володіти державною та іноземними мовами на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері філософії.

РН-07 Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.

РН-08 Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

РН-09 Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

РН-11 Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії.

РН-12 Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів.

РН-13 Розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проекти у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем.

РН-16 Планувати та виконувати наукові дослідження з філософії та дотичних питань, формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна магістерська робота – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за другим магістерським рівнем вищої освіти і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових та соціальних завдань і містить елементи наукової новизни в даній галузі знань або напрямку практичної діяльності.

Наукові керівники магістерських робіт призначаються з-поміж висококваліфікованих науково-педагогічних працівників Університету, які мають, зазвичай, науковий ступінь доктора філософських наук та вчене звання професора.

Метою виконання кваліфікаційної магістерської роботи є

Основними завданнями виконання магістерської роботи є:

- Закріплення та поглиблення теоретичних знань та набуття умінь самостійного вирішення конкретних завдань галузі;
- Розвиток умінь студента самостійно систематизувати та аналізувати літературу з теми, оволодіння методикою досліджень узагальнень та логічного викладу матеріалу;
- Здатність до використання методів інформаційно-аналітичного дослідження.

В магістерській роботі студент повинен:

- Показати якісний теоретичний рівень щодо комплексного аналізу обраної наукової проблеми, здатність до критичного осмислення різних наукових підходів щодо означеної проблеми.
- Обґрунтувати актуальність теми, відповідність її сучасному стану розвитку науки, практичним завданням галузі.
- Уміти критично аналізувати дисертаційні дослідження, монографічні та періодичні видання з теми, узагальнювати матеріали, робити аналітичні висновки і пропозиції.
- Дати характеристику історії досліджуваної проблеми.
- Показати уміння та навички аналітичних досліджень та прогностичного аналізу.
- Уміти узагальнювати результати, формулювати висновки і аргументації, обґрунтувати практичні рекомендації.

Загальними вимогами до магістерської роботи є:

- цільова спрямованість;
- чітка побудова;
- логічна послідовність викладу матеріалу;

- глибина дослідження і повнота висвітлення питань;
- переконливість аргументацій;
- стислість і точність формулювань;
- конкретність викладу результатів роботи;
- доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій;
- грамотне оформлення.

При написанні магістерської роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

У тексті магістерської роботи необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів та бездоказових тверджень..

Магістерська робота повинна бути виконана державною (**українською**) мовою. До захисту магістерських робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану, пройшли і захистили педагогічну та виробничу практику, подали в установлений термін магістерську роботу, позитивний відгук наукового керівника та рецензію від фахівця (доктора чи кандидата філософських наук) провідної організації (за профілем практичної спрямованості магістерської роботи). Відповідно до *"Положення про організацію роботи екзаменаційної комісії..."*, рецензування доручають провідним спеціалістам наукових, освітніх, виробничих і проєктних організацій, представникам роботодавців (організацій роботодавців, їх об'єднань тощо). Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку кваліфікаційної роботи/проєкту за прийнятою в Університеті шкалою, зазначеною у п.5.10 цього Положення.

2. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Текст магістерської роботи має містити:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Перелік умовних позначень (при необхідності);
- Вступ;
- Основну частину;
- Загальні висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (при необхідності).

2.2. Титульний аркуш магістерської роботи

Титульний аркуш магістерської роботи містить (*Додаток А*):

- найменування вищого навчального закладу, де виконана магістерська робота;
- назва магістерської роботи; індекс УДК;
- прізвище, ім'я, по батькові автора; група, курс, спеціальність;

- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- місто і рік.

2.3. Зміст

Зміст подають на початку магістерської роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури тощо.

2.4. Вступ

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми, визначається мета магістерської роботи й завдання, вказується предмет та об'єкт дослідження, визначаються методи дослідження, його теоретичне та практичне значення. У вступі варто вказати апробацію дослідження (виступи на наукових конференціях), публікації за темою роботи (тези чи наукова стаття), структуру роботи та перелік ключових термінів. Рекомендований обсяг вступу - 2, 5 - 3 сторінки тексту.

Загальну характеристику магістерської роботи у Вступі подають в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми дослідження: Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) стисло і конкретно обґрунтовують актуальність і доцільність роботи. *Визначення актуальності дослідження - це авторська праця магістра, тому посилання на цитати не наводять!* Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Рекомендований обсяг – 1 - 1, 2 сторінки тексту.

Мета і завдання дослідження: Формулюють мету роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. *Мета* розкриває зміст тематики дослідження, і має бути логічно взаємопов'язаною з темою магістерської роботи.

Для досягнення поставленої мети дослідження студент визначає послідовне виконання відповідних завдань, як:

- обґрунтування теоретичних засад дослідження;
- аналіз історичних аспектів розвитку проблемного питання наукового дослідження;
- формування категоріально-понятійного апарату дослідження;
- визначення подальших перспектив розвитку досліджуваного питання;

Завдання дослідження будуються у відповідній логічній послідовності відповідно до змісту магістерської роботи. Зазвичай й, кількість завдань відповідає кількості підрозділів магістерської роботи. Рекомендована кількість завдань для магістерської роботи – шість.

Об'єкт, предмет дослідження:

Об'єкт дослідження — це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага магістра, оскільки предмет дослідження визначає тему магістерської роботи, визначеної на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження: Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети.

Метод теоретичного дослідження - це сукупність прийомів та операцій, при допомозі і через яких здійснюється та чи інша конкретна практична або теоретична діяльність. У магістерській роботі необхідно детально розписати, де, на якому етапі наукового дослідження використовувався той чи інший науковий метод. Перераховувати методи треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Рекомендований обсяг - 0, 5 сторінки тексту.

Теоретичне значення магістерського дослідження полягає у можливості її подальшого використання як теоретичної основи для комплексних наукових досліджень у означеній галузі.

Практичне значення одержаних результатів

У магістерській роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в магістерській роботі, що має прикладне значення — відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання.

Апробація результатів магістерської роботи

Вказується, на яких наукових конференціях оприлюднено результати досліджень, викладених у магістерській роботі.

Структура роботи містить кількість розділів, підрозділів роботи, її загальний кількісний обсяг; кількість позицій списку використаних джерел, кількість додатків та обсяг сторінок, на яких вони вміщені.

Ключові терміни подаються в лапках через кому без подальшого визначення (6- 8 одиниць).

2.5. Основна частина

Основна частина магістерської роботи повинна мати чітку логічну структуру, складається з розділів (зазвичай, три розділи), підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Перший розділ, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним аспектам досліджуваної теми. Обов'язковою складовою першого розділу є аналітичний огляд літератури, в якому студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Огляд літератури варто розпочати із законодавчих, нормативних джерел, а також фундаментальних філософських текстів, що регулюють діяльність в обраній студентом для дослідження галузі. Кожне магістерське дослідження має містити посилання на автореферати і дисертації українських (в

ідеалі - і зарубіжних авторів) з означеної проблеми, а також статті у наукових виданнях. Автореферати українських дисертацій можливо знайти на сайті НБУВ за посиланням: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=ARD_EX&P21DBN=ARD&S21FMT&S21ALL&Z21ID. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишились не вирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Кожне анотоване джерело повинне містити посилання на відповідну позицію в списку використаних джерел (за зразком – [1], [7], [15] тощо.).

Багато закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Анотований огляд літератури повинен містити аналіз не менше третини джерел, представлених у списку літератури.

Другий розділ присвячується аналізу стану об'єкту дослідження, третій розділ (в ідеалі) повинен містити практичні аспекти реалізації досліджуваної теоретичної проблеми, рекомендації та пропозиції щодо її вирішення та перспективи подальших досліджень.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором. Усі розділи повинні бути логічно пов'язані між собою. На початку кожного підрозділу магістр зазначає конкретне завдання, яке потребує подальшого розгляду, вказує дослідників, чий праці стали основою для наукового аналізу. У тексті роботи обов'язково має бути представлений аналіз різних позицій дослідників, визначені найбільш проблематичні дискусійні питання, зазначений авторський підхід до означеної проблеми. При визначенні понятійного апарату дослідження бажано використовувати трактування термінів, представлене у законодавчій та нормативній базі щодо даної галузі знань, а також у енциклопедичних та довідкових виданнях. У кінці підрозділу зазначаються короткі висновки із досліджуваного теоретичного матеріалу (1 абзац, 0,3 - 0,5 сторінки).

У кінці кожного розділу формулюють **Висновки до розділу** зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки мають бути чіткі, змістовні, логічні, відповідати завданням, поставленим на початку розділу, нести наукову новизну чи особисту думку автора до уже відомого матеріалу як результату проведеного дослідження. Висновки до розділу розпочинають з окремої сторінки, курсивом, 3 - 4 марковані абзаци; загальний обсяг - 1 сторінка тексту.

2.6. Висновки

Заключна частина роботи - висновки - це коротке резюме з усього змісту магістерської роботи, де викладають найбільш важливі наукові та практичні результати, що отримані в процесі роботи над обраною темою, та формулюють рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Вони починаються з визначення актуальності наукової задачі або проблеми, за вирішення якої студент претендує на отримання освітнього рівня магістра (1 абзац, 0,25 стор.). Висновки логічно пов'язані із завданнями дослідження і мають відповідну до завдань нумерацію. Кожна позиція висновків

- 1 логічно взаємопов'язаний абзац обсягом до 0, 5 стор. без подальших маркованих ділень. Обсяг заключної частини – 2,5-3 сторінки.

2.7. Список використаних джерел

У Списоку використаних джерел (*Додаток Б*) слід розміщувати всі текстові та електронні джерела за алфавітом.

2.8. Додатки

За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття наукової роботи: таблиці допоміжних цифрових даних; схеми чи ілюстрації допоміжного характеру.

На всі таблиці, схеми чи нормативні документи, зазначені у Додатках, мають бути посилання на джерела: *Цитовано за: [7, С.15]*. Якщо схеми чи таблиці, представлені у Додатках, є авторськими, необхідно зазначити: [*складено автором*].

3. ЕТАПИ РОБОТИ НАД КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ МАГІСТЕРСЬКОЮ РОБОТОЮ

Весь процес роботи над дослідженням поділяється на три основні етапи:

- ✓ підготовчий;
- ✓ етап роботи над змістом;
- ✓ заключний етап.

Підготовчий етап розпочинається з вибору теми магістерської роботи, її осмислення та обґрунтування актуальності. Студенту надається право обрати тему магістерської роботи, визначену кафедрою філософії та релігієзнавства, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Вибір теми студент здійснює з науковим керівником, враховуючи особисті попередні напрацювання та зацікавленість певною проблемою. Підхід до вибору теми повинен бути творчим і охоплювати актуальну проблематику сьогодення, ґрунтуватися на раніше виконаних дослідженнях, які знайшли відображення в курсових роботах, рефератах та доповідях на наукових студентських конференціях.

Студент має право на самостійний вибір теми. Він повинен написати заяву на ім'я завідувача кафедри (*Додаток Д*), в якій обґрунтовує вибір теми, формулює назву, і вказує ПІП наукового керівника роботи. Запропонована тема обов'язково обговорюється на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства і, за умови позитивного рішення, затверджується як тема магістерської роботи.

У випадку необхідності зміни чи уточнення теми магістерського дослідження, затвердженого наказом по ЗВО, студентом пишеться заява на ім'я декана Факультету суспільно-гуманітарних наук з відповідним погодженням завідувача кафедри філософії та релігієзнавства. Термін написання заяви - не пізніше, ніж за 2 місяці до захисту.

Схема написання та оформлення магістерської роботи:

— Вибір теми та її обґрунтування;

- Виявлення підбір та вивчення літератури з теми;
- З'ясування об'єкта, предмета, завдань дослідження;
- Складання плану роботи та узгодження його з керівником;
- Викладення тексту роботи відповідно до її структури;
- Формулювання висновків;
- Написання вступу та огляду використаних джерел;
- Літературне редагування.

В процесі виконання магістерської роботи студент дотримується графіку консультацій, узгоджених з науковим керівником, затверджених завідувачем кафедри філософії та викладених у **завданнях на магістерську роботу (Додаток Е)**.

Зброшурована магістерська робота та її електронна версія подаються студентом завідувачу випускаючої кафедри, який приймає остаточне рішення щодо її допуску до захисту в Екзаменаційній комісії з захисту магістерських робіт, про що робить відповідну позначку.

Допуск студента до захисту магістерської роботи здійснює випускова кафедра за результатами попереднього захисту, засвідчуючи це у протоколі засідання кафедри. Терміни проведення попереднього захисту магістерських робіт плануються не пізніше ніж за один місяць (30 днів) до захисту. Графік затверджується завідувачем випускової кафедри і оголошується студентам та оприлюднюється на сайті Факультету суспільно-гуманітарних наук.

Перед захистом магістерські роботи проходять обов'язкову перевірку на плагіат. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку або мають понад 25% неоригінального тексту, до захисту не допускаються.

Після одержання допуску до захисту студент отримує на кафедрі філософії направлення на зовнішнє рецензування. Зовнішній рецензент - провідний спеціаліст галузі або науковець - ретельно ознайомлюється з магістерською роботою та складає **рецензію**. Відгук наукового керівника, зовнішню рецензію студент подає разом зі зброшурованою магістерською роботою.

4. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ РОБОТИ

Для керівництва магістерською роботою за студентом закріплюється науковий керівник. Керівниками магістерських робіт призначаються професори кафедри філософії та релігієзнавства Університету.

У процесі підготовки магістерської роботи студенти можуть консультуватися з викладачами інших кафедр ЗВО, вченими інших навчальних і науково-дослідних установ, провідними спеціалістами різних галузей. При наявності офіційного консультанта, призначеного випускаючою кафедрою, титульний аркуш магістерської роботи повинен містити дані про звання, місце роботи, посаду консультанта та його підпис.

Основні функції наукового керівника:

- Допомога студенту в остаточному виборі і формулюванні теми магістерської роботи, розробці її концепції і структури;

- Поради щодо вибору літератури, спеціальних джерел, обробки та використанню матеріалів;
- Консультації щодо змісту магістерської роботи;
- Контроль за своєчасним виконанням магістерської роботи.
- Написання відгуку про магістерську роботу

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги

Магістерську роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали. Висота шрифту 1,4 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг магістерської роботи повинен становити 70 - 80 сторінок машинописного тексту (список використаних джерел та додатки до загальної нумерації не включаються.)

В умовах дії воєнного стану у випадках складних непередбачуваних обставин студентам, що найбільш постраждали від військової агресії і не мають змоги подати роботу за зазначеними вимогами, дозволяється, як виняток, за рішенням засідання кафедри філософії та релігієзнавства, подати магістерську роботу у іншому – рукописному чи електронному форматах.

Текст магістерської роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий - не менше 20 мм, правий - не менше 10 мм. верхній - не менше 20 мм, нижній - не менше 20мм.

Шрифт друку (Times New Roman) повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту магістерської роботи повинна бути однаковою.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи та підрозділи (в ідеалі - 3 розділи (по 2 - 3 підрозділи) основного тексту.

Заголовки структурних частин наукової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожен новий розділ магістерської роботи необхідно починати з нової сторінки, підрозділи подають у продовження загального тексту (якщо закінчення

тексту з попереднього підрозділу обіймає більш, ніж 0,7 сторінки, новий підрозділ доцільніше розпочати з нової сторінки).

До загального обсягу магістерської роботи не входять додатки і список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації.

5.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

5.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці, розмір яких не перевищує 0,3 формату А4, можливо подавати в магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у додатках з відповідними посиланнями на них по тексту. Схеми, креслення чи таблиці, які не є авторськими, мають містити посилання на відповідне джерело. Наприклад.:
Цитовано за [7, С. 15]

Ілюстрації позначають словом «Рис. » і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

5.4. Посилання

При написанні магістерської роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали, окремі результати з яких наводяться в магістерській роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена магістерська робота.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, на які дано посилання в магістерській роботі. Посилання в тексті магістерської роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділивши двома квадратними дужками, зі вказівкою сторінок, наприклад, «.. . у праці [15, С.7]», (варто врахувати, що одне посилання має бути не більше, ніж на 2 сторінки, а саме: [25, С.8-9]). У магістерському дослідженні при зазначенні наукової дискусії з певного проблемного питання варто при цитуванні зазначати також авторів зазначених наукових позицій (напр.: «як зазначає науковець М.Іваненко....»).

5.5. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. У списку використаних джерел література зазначається у алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Електронні видання подаються у загальному алфавітному порядку з обов'язковою вказівкою автора та назви цитованої роботи. Адреси сайтів без вказівки конкретного документа не є джерелом цитування!!!

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до стандарту бібліографічного опису ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»:

https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf.

Зразки бібліографічного опису наведені у *Додатку Б*.

Список джерел повинен містити не менше 50% літератури за останні 10 років.

Внесення до списку використаних джерел та літератури російськомовних видань (виданих на території росії, радянського союзу, республіки білорусь) не допускається. Неприйнятним також є посилання на російських, білоруських та радянських авторів. В якості історіографічної бази рекомендується використовувати сучасні зарубіжні наукові дослідження (наприклад, з країн ЄС, США, Канади).

5.6. Додатки

Додатки оформлюють як продовження наукової роботи опісля тексту.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. У правому верхньому кутку рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1. 2 - другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) - перша формула додатка А.

6. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

6.1 Підготовка студентів до захисту

До захисту студент готує стислу доповідь, в якій слід коротко викласти основні результати дослідження. Регламент доповіді - 15-20 хвилин (15 - виступ, 5 - відповіді на питання). На підкріплення доповіді необхідно підготувати презентацію у корпоративному стилі.

Відгук наукового керівника (Додаток В) магістерської роботи пишеться у довільній формі з урахуванням:

- актуальності теми,

- наукового і практичного значення роботи,
- ступеня самостійності у виконанні магістерської роботи,
- новизни та оригінальності використання літератури,
- логічності,
- аргументованості змісту,
- відповідності професійній спрямованості випускника.

Науково-педагогічний працівник з науковим ступенем та вченим званням у філософській системі знання надає рецензію на магістерську роботу, в якій висвітлює позитиви проведеної роботи, звертає увагу на оформлення та її можливі недоліки.

Перед захистом доцільно ретельно прочитати зовнішню рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і підготувати аргументовані відповіді.

6.2. Процедура захисту

Захист магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника або його виступ (для магістерської роботи й рецензента);
- оголошення рецензії зовнішнього рецензента;
- відповіді студента на запитання членів ЕК;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Захист магістерської роботи фіксується у протоколі ЕК.

У своїй *доповіді* студент висвітлює такі питання:

- актуальність теми дослідження,
- мету завдання,
- об'єкт, предмет дослідження,
- методи дослідження,
- основні теоретичні положення та їх підтвердження.

Доповідь повинна тривати до 20 хвилин та має бути візуалізована презентацією в корпоративному стилі Університету з відображенням основних положень вступу, змісту та висновків. Під час захисту магістерської роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуку та рецензії, а також у виступах на захисті.

Захист магістерської роботи фіксується у протоколі ЕК.

Після закінчення процедури захисту ЕК на закритому засіданні обговорює результати захисту магістерських робіт, оцінює їх з урахуванням складання державних іспитів і приймає рішення про присвоєння студенту-дипломнику відповідної кваліфікації.

Критерії оцінки магістерської роботи:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100	Відмінно — високий рівень знань (умінь) - у роботі якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал, що відображає зміст проблеми; тема роботи є актуальною і її розгляд має відповідну ступінь новизни; зазначена відповідна методологічна база; запропоноване власне вирішення проблеми; представлені аргументовані висновки; робота пройшла апробацію на наукових конференціях; рівень оформлення роботи повністю відповідає вимогам; на захисті студент обґрунтовано відповів на всі питання
В	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) - якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал, що відображає зміст проблеми; тема роботи є актуальною; зазначена відповідна методологічна база; запропоноване власне вирішення проблеми; представлені аргументовані висновки; робота пройшла апробацію на наукових конференціях; рівень оформлення роботи має незначні помилки або студент на захисті відповів не на всі питання
С	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) - достатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; тема роботи є актуальною; є незначні помилки у виборі методології та варіантах вирішення проблеми; висновки достатньо аргументовані; робота не пройшла апробацію на наукових конференціях; рівень оформлення роботи має незначні помилки; студент на захисті відповів не на всі питання
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) - достатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; відсутня використана методологія та авторські варіанти вирішення проблеми; висновки достатньо аргументовані; робота не пройшла апробацію на наукових конференціях; рівень оформлення роботи має суттєві помилки; студент на захисті відповів не на всі питання
Е	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) - недостатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; відсутня використана методологія та авторські варіанти вирішення проблеми; висновки недостатньо аргументовані; робота не пройшла апробацію на наукових конференціях; рівень оформлення роботи має суттєві помилки; студент на захисті відповів не на всі питання

FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання – теоретичний матеріал не опрацьовано належним чином; у роботі відсутня логічна структура; робота не пройшла апробацію на наукових конференціях; є значні помилки в оформленні; на захисті студент не орієнтується в темі дослідження
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни – відсутність представленої роботи

Рішення ЕК про оцінку результатів захисту магістерських робіт, а також про видачу студентам дипломів (дипломів з відзнакою) голова ЕК оголошує студентам у день захисту. Результати письмового випускного екзамену голова ЕК оголошує студентам після перевірки робіт, але не пізніше наступного дня.

Студент, який не захистив випускну роботу або не склав випускний екзамен, або не з’явився на захист (випускний екзамен) без поважних причин, відраховується з університету як такий, що не пройшов Атестації.

Кваліфікаційна (магістерська) робота оприлюднюється на сайті Університету (у репозиторії). Університет на підставі рішення Екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію. Студенти, що отримали максимальний бал на захисті магістерської роботи та успішно виконали навчальний план, отримують рекомендацію до аспірантури.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Титульний аркуш кваліфікаційної магістерської роботи

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

Допущено до захисту
Зав. кафедри _____
підпис

«__» _____ 202_р.

УДК _____

Кваліфікаційна магістерська робота

НАЗВА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність: 033 Філософія

Студент
прізвище, ім'я, по батькові
курс, група

підпис

Науковий керівник
прізвище, ім'я, по батькові,
науковий ступінь, вчене звання

підпис

Київ 202__

—

**Приклади оформлення бібліографічного опису в списку
використаних джерел**

Законодавчі та нормативні документи

Про видавничу справу: Закон України за станом на 20 берез. 2004 р.
/Верховна Рада України. Київ : Парлам. вид-во, 2004. 17 с. (Закон України)
ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і
збірниках. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

Книги

Один автор:

Огневюк В. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку:
Монографія. Київ: Знання України, 2003. 450 с.

Два автори:

Александрова О.С., Горбань О.В. Філософія права: Навчальний посібник
для студентів філософських та юридичних спеціальностей. Київ: Київський
університет імені Бориса Грінченка, 2019. 262 с.

Три автори:

Александрова О., Додонов Р., Доданова В. Два проекти Національної
академії наук (до сторіччя УАН). Nad Wisla i Dnieprem. Polska i Ukraina w
przestrzeni europejskiej – przeszlosc i terazniejszosc. Monografia zbiorowa / red. Ihor
Sribnyak. Warshawa-Torun: Miedzynarodowy konsorcium naukowo-edukacyjny im.
Luciena Febvra, 2019. 372 s.

Чотири та більше авторів:

Формування патріотичної та громадянської свідомості учнів: теорія і
практика: моногр. / Авт. кол.: Александрова О.С., Левітас Ф.Л., Салата О.О. та
ін. [за заг. ред. проф. Левітаса Ф.Л.: наук. ред. Александрової О.С., Салати О. О.].
Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. 172 с.

Окремий том багатотомного видання

Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав.
наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи
України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Стаття з енциклопедичного видання

Енциклопедія історії України: у 10 т./ред. рада: В. М. Литвин (голова) та
ін.; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т 9. С. 36
- 37.

Колективний автор

Quality of University Education: Educological Discourse: collective monograph
/ Ed. V. Ogneviuk. Prague: Oktan Print, 2022. 365 p.

Конференції

Ломачинська І.М. Релігійна освіта та професійна діяльність в Україні: законодавче і нормативне регулювання. *Київські філософські студії - 2019*: Матеріали наукової конференції. Київ, 2020. С.405 - 410.

Методичні рекомендації

Купрій Т.Г. Методичні рекомендації до навчальної (логіко-герменевтичної) практики в політичних партіях та громадських організаціях зі спеціальності 033 «Філософія». Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. 31 с.

Дисертація

Сало Г. В. Антропологічні смисли релігійно-філософського дискурсу української діаспори (20-ті роки ХХ – початок ХХІ століття): дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.11. Київ, 2020. 230 с.

Автореферат дисертації

Горбань О. В. Громадянське суспільство: ідея та механізм її здійснення (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.03. Сімферополь, 2011. 36 с.

Статті із періодичного видання

Lomachinska I., Alekseienco O. Spiritual origin of national patriotic education in the military chaplaincy system. *SKHID*. 2023. 4(2). 26 - 32 DOI: [https://doi.org/10.21847/2411-3093.2023.4\(2\).291517H](https://doi.org/10.21847/2411-3093.2023.4(2).291517H)

Horban O., Babenko L., Lomachinska I., Hura O., Martych R. A knowledge management culture in the european higher education system. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2021. 3. 173-177.

Boichuk O., Lyebyedyeva Y., Stadnyk M., Mishchuk A., Shcherbin L. Effectiveness of virtual space in the socialization process of teenagers (under martial law). *Amazonia Investiga*. 2023. 12(63). 266-276. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.25>

Архівний документ

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8 - 12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1- 3

Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ академії в 1929 - 1930 рр. *Інститут рукопису Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського*. Спр. 1686. 30 арк.

Електронні ресурси

Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. URL: <http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 08.01.2024).

Зразок написання заяви

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства**

Завідувачу кафедри філософії

Прізвище Ім'я по-батькові
Студента _____
Прізвище Ім'я по-батькові

Курс спеціальність група

Заява

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної магістерської роботи
«*Назва кваліфікаційної магістерської роботи*».

„_____” _____ 202__ р. _____ *Підпис*

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність: 033 Філософія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
філософії та релігієзнавства
«_»_____202__року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

- _____ (прізвище, ім'я, по батькові)
1. Тема роботи _____
- _____
- керівник проекту (роботи) _____
- (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
- затверджені наказом вищого навчального закладу від
“ ____ ” _____ 202__ року № _____
2. Строк подання студентом роботи _____
3. Вихідні дані до роботи _____
- _____
- _____
4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
5. Перелік графічного матеріалу
- _____
- _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка

Студент

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Керівник проекту (роботи)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Загальні положення та правила складання бібліографічних посилань (ДСТУ 8302:2015). URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/bibliohraf_posylnia.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
2. Методичні рекомендації для розробки магістерських робіт : для студентів спеціальності 033 «Філософія» / Ломачинська І.М. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 21 с.
3. Освітньо-професійна програма 033.00.01 «Філософія» другого (магістерського) рівня. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/iff/2022/033_OPP_mag_2022.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
4. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка: нова редакція. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_615_30.11.2022.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
5. Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_817_15.12.17.pdf
6. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Фаховому коледжі «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/polozhennya_ex_kom_Koledzh_nakaz_67_16.02.2023.pdf
7. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page?text=%F4%B3%EB%EE%F1%EE%F4%B3%BF+%E4%EE%EA%F2%EE%F01#Text> (дата звернення: 10.01.2024)
8. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації Наказ МОН України від 12.01.2017 р. № 40. / Офіційний вісник України. 2017 р. № 20. ст. 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> (дата звернення: 10.01.2024)
9. Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_412_03_08_2023.pdf (дата звернення: 10.01.2024)